

Sait Çetinođlu: Devlette Süreklilik Gösteren Ruhu Üzerine

Posted on 16/02/2016

Topal Osman, 1. Dünya Savaşı öncesinde daha Türkiye savaşa katılmadan Rusya içlerinde karışıklık çıkartmak saldırılar, yağmalar ve soygunlar düzenlemek üzere Dr. Bahaeddin Şakir başkanlığında teşkil edilen Teşkilat-ı Mahsusa birliklerine katılan bir çete reisidir. 100 gönüllü ve Trabzon Cezaevinin kapılarını açarak topladığı 150 katil ve soyguncuyu ileve ederek oluşturduğu çetesi ile Teşkilat'a katılmıştır. Rusya içleri denilen bölgeler aslında Ermeni köyleridir. Başlangıçta köylülere karşı soygunlar, hırsızlıklar, Yağmalar ve cinayetlerde "başarı" elde ederler. Sıra cephe savaşına geldiğinde ise durum değişir. ilk cephe savaşlarının birinde kaçanların başında Osman bulunmaktadır. Osman yakalanır hapsedilir. Savaş mahkemesinde yargılanarak 50 sopa cezasına çarptırılır. Sonrasını görgü tanığından Okuyalım: Borçka'da artık divan-ı harp kararının infazı için hazırlıklar yapılmaya başlanmıştı. Bütün Topal Osman efradıyla diğer çeteler bir meydanda daire halinde toplanmışlardı. Bunun üzerine Topal Osman o dairenin ortasına getirilmiş ve divan-ı harp kararı orada okunmuştu. Kararın okunması bitince küçük zabıt elinde tuttuğu değnekle gelip Osman'ın yanında durmuştu. Sonra iki nefer Osman'ı yakalamışlar, ellerinden ve ayaklarından tutmuşlardı. Bu suretle mahkûma dayak atılacak vaziyet verilince zabıt birden başlı- yarak elliye kadar devam etmek ve arada sırada kırılan değnekleri değiştirmek üzere divan-ı harp kararını tamamıyla tatbik edip bitirmişti.

Zavallı Topal Osman bu elli değnekten sonra berbat bir hale gelmişti. O topal olduğu için zaten iyi yürüyemiyordu. Şimdi ise artık hiç yerinden kalkamayacak bir hale gelmişti. Onun için biraz evvel ellerini, ayaklarını tutanlar koluna girerek bir iki gün istirahat etmek üzere onu efrat kovuşuna götürmüşlerdi. İki gün sonra Osman biraz kendisine gelebilmişti. Sonrasında doktora muayene ettirilerek cepheden uzaklaştırılır.[i] Giresun'a dönen Topal Osman'ın gözü artık bölgenin Hıristiyanlarının katledilmesindedir.

Mustafa Kemal, Ermeni Soykırımı suçlusu olarak aranan Topal Osman ile 29 Mayıs 1919'da Havza'da gerçekleştirdikleri gizli buluşmada tanışmıştı. Bu tarihten yaklaşık 1.5 yıl sonra da Mustafa Kemal, Topal Osman Ağa'dan Giresun Laz uşaklarından oluşan kendisinin korumasında görev alacak bir muhafız birliği oluşturmasını istemiş ve Ankara'ya getirilmesini rica etmişti. Osman Ağa ve Mustafa Kemal'in muhafız birliğini oluşturacak "Kara Zıpkalılar" Ankara'ya 10 Kasım 1920'de gelirler.[ii]

Osman kendisini belediye başkanı ilan eder savaş koşullarında kimin gücü yetiyorsa iktidar olduğundan Osman Pontos sahillerinin tek hakimi olmuştu. Ateşkesten sonra şikayet üzerine savaş mahkemesi yakalanarak İstanbul'a getirilmesine karar verir. Osman hakkındaki bu karardan dolayı saklanmaktadır. M. Kemal ile görüşmesinden sonra başlanacak Giresun'a dönüp Belediye başkanlığını devralır ve Giresun Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti Başkanlığını da devralır. Osman Ağa dehşeti bu kez resmi olarak devam edecektir. Dehşetin boyutu tarif edilmezdir. Biyografinin yazarı: "[Pontoslu]Çetecileri gemi kazanlarında cayır cayır yaktırdığını hala yöredeki halk anlatıp duruyor." [iii] diye yazar.

İstanbul Hükümeti 'nin idam suçlusu olarak aradığı Topal Osman'ın Belediye Başkanlığı ile ilgili olarak Mustafa Kemal ile aralarında şu konuşma da geçer: "- Pontus belasının temizlenmesini tamamıyla senin tecrübeli ellerine bırakıyorum. Osman Bey seninle durmadan muhabere edeceğiz. Belediye Reisliği'ni bırakıp uzaklaşmamalıydım. Şimdi yine bu mevki elde edebilir misin?" Topal Osman güler ve Mustafa Kemal'in bu istemine karşı şunu söyler: "Ne demek Paşam? Çocuk oynucağı bu. Siz arkamızda bulduktan sonra evvel Allah Giresun Belediyesi'ne gidip oturmamız artık gün meselesidir."

Bu cevaptan sonra Mustafa Kemal da; "Madem ki Türk halkı tamamıyla seni destekliyor hiç urma teşkilatım yap. Git reislik makamına otur. Şehir bilfiil senin ve adamlarının işgalinde bulunsun. Sen kaçıp dağa çekileceğine Pontuscular ve Rumlar kaçsın. Onlar bir kere kanunsuz yola adım atar göründüler mi zamanla hepsini temizleriz." der. Uzun süren görüşmeden sonra Topal Osman da Mustafa Kemal'in bu yaklaşımına karşın şöyle der: "Siz

hiç merak etmeyin Paşam! Bu Pontus Rumlarına öyle bir tütsü vereceğim ki hepsi mağaralarda eşek arıları gibi boğulup gidecek.”[iv]

Topal Osman Artık Pontos Kıyılarında hükümdar gibidir. 1920 Eylül’ünde Karsta Ermenilere karşı güç anlar yaşayan Kazım Karabekir’in 15. Kolordusunun yardımına da Osman Ağa birlikleri yetişmiştir. O artık Rütbe de takmış Bir milis Yarbaydır. Öncülüğünde 42. ve 47. Alaylar oluşturulur. 47. Alay Koçgiri ayaklanmasını acımasızca bastırır. Dersime doğru yönelen Osman birlikleri burada tutunamaz ve geri püskürtülür. Alay, Ümraniye, Koyulhisar, Reşadiye, Niksar, Erbaa geri dönüş yolunda Ermeniler ve Pontos Rumları üzerinde koçgiride olduğu gibi büyük bir katliama girişmiştir. Uygulamaları Ankara’daki muhalif mebusların tepkisini çekerek harekete geçirir. Lakin M. Kemal arkasındadır. Ankara’ya çağrılır Merzifon’dan geçerken Hıristiyan katliamı yapar. Frunze, Osman Ağa’nın milis kuvvetleri kendine göre bir yol çizmiş, önlerine gelen tüm Rum köylerini yerle bir etmiş, içindekileri öldürmüştür.[v] cümlesiyle Topal Osman ve birliğini tanımlar ve marifetlerini özetler.

Osman’a bir Ermeni mülkü olan Papazın Köşkü tahsis edilmiştir. Topal Osman Ağa, Millet Meclisi’nde kendisine ayrılan özel kısımda silahlı adamlarıyla oturur ve oturumları dikkatle izlerdi. Osman Ağa, meclisin her şeyinin kendisinden sorulduğu kanaatindedir. [vi] Dönemin tanıklarında, Eşkiyalıktan gelme, fakat Trabzon havâlisinde Pontusçulara karşı yaptığı şiddetli tenkil savaşıyla bütün günahlarını unutturan Giresunlu Topal Osman, herkesin baş üstünde taşıdığı millî bir kahramandı. Bu hizmetler günahlarına birer kefâret sayılmıştı. Topal Osman’ın yüz elli neferi bulan çetesi, Çankaya’da resmî muhafız kıt’asının teşekkülünden evvel, orada Mustafa Kemal Paşa’yı koruma vazifesini görüyordu. Sonra bir muhâfız taburu teşekkül etti. Kumandanlığına da İsmâil Hakkı (Tekçe) tâyin edildi. Onlar da Çankaya’nın diğer tarafında mevzi aldılar. Artık Osman Ağa’nın çetesine lüzum kalmamıştı. Fakat kimse buna ses çıkarmaya cesâret edemiyordu. Meclis’in polisi, komiseri bile tabancasını kapıda bırakmak sûretiyle Meclis’e girebilirken, bu çete efradı, pürsilâh hatta küçük bombalarıyla «sellemehüsselâm», yani hiç kimseden izin almak lüzûmunu

hissetmeden doğrudan doğruya Meclis'e giriyorlar ve toplantı salonunun kapısını açıp içeriye birkaç kişi toplu hâlde bakabiliyorlardı. Bu çete, şehirde nizâm ve intizâmı, hem de nizâmîye askerî kışlasında askerî disiplini bozacak tavırlar takınmaya başladı. Elbette bu gayr-i tabiî hâl devam edemezdi. Galiba «Bir taşla iki kuş vurulsun» diye Ali Şükrü Bey'in izâle-i vücût [bedenin ortadan kaldırılması] Topal Osman'a havâle edildi.[vii] Trabzon mebusu Ali Şükrü'yü öldürmesi Osman'ın sonu olur. Muhafız Taburu tarafından öldürülür başı kesilerek gömülür. Sonrasında Topal Osman Ağa'nın ölüsü; "Gömüldüğü yerden çıkarılarak, TBMM binasının kapışma asılmış ve meclis adına Trabzon'a başsağlığı telgrafi çekilmiştir." [viii]

M. Kemal'in en yakınındaki ittihatçı ünlü gazeteci Falih Rıfki Atay'ın , Kemal'in hayatını anlattığı eserinde Osman'a güzelleme vardır: Çeteler Kuvay-ı Milliyesi Yunan tehlikesi ile batıda, Ermeni tehlikesi ile güneyde, Pontus tehlikesi ile Karadeniz bölgesinde kendini göstermiştir. Bir ara Pontus Rum çeteleri altı - yedi binden yirmi beş bine yükselmiştir. Bunlara karşı koymak için de Kel Oğlan ve Topal Osman gibi halk kahramanları çıkmıştır. Topal Osman beş on kişi ile harekete geçti. Bir Türk evine karşı üç Rum evi yakmak, mezarını kendine kazdırıp diri diri adam gömmek, vapur kazanına kömür yerine canlı adam atmak gibi zulüm ve işkenceleri ile tanınmıştır. Sonunda Pontus Rumluğunu iyice yıldırıldı idi.[ix]

Dipnotlar:

[i] Arif Cemil, Birinci Dünya Savaşında Teşkilat-ı Mahsusa, Arma, s 170-174

[ii] Cemal Şener, Topal Osman Olayı I, Cumhuriyet y. 2001. s31

[iii] Cemal Şener Topal Osman Olayı I... 55

[iv] H. İ. Dinamo, Kutsal İsyân 2. cilt, s. 113-133 Aktaran Cemal Şener... s 57-58

[v] Ukraynalı Devrimci Lider Frunze'nin Türkiye Anıları, Çev. Ahmet Ekeş, Cem Y. 1978 s 130

[vi] Cemal Şener, Topal Osman Olayı I...

[vii] Mahir İz, Yılların İzi, Kitabevi, 2003, s 114.

[viii] Mahmut Golođlu, Türkiye Cumhuriyeti c.5,c,166.

[ix] Falih Rıfki Atay, Çankaya, 1980, s.237.